ਨਵਸ @ ਮੁਲਾਨਾਵਾਸ

ਬਨਾਮ

ਕੇਰਲ ਰਾਜ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2011 ਦਾ 1215)

18 ਮਾਰਚ 2024

[ਬੀ.ਆਰ.ਗਵਈ, ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ* ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ/ ਉਪ ਧਾਰਾ.302,449,309 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੂ/ਐਸ 428, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਕੱਲੇ. ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2008) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 93 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਸੀ?

ਸਿਰਲੇਖ

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ-ਕਤਲ-ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2008] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 93 ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫ਼ੈ ਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। - ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣਾ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਸ਼ੁੱਧਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਇਕਲੌਤੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਕੱਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ - ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪੱਖ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸੀ /

ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ; ਉਸਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ 4 ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ -ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ, ਇਕੱਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ; 'ਐਲ' ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਕ਼ ਕਿਰਤੀ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟਾ ਸੀ (28 ਸਾਲ ਦਾ); ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸ ਨੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਇਰਤਾਪੂਰਨ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਹ 18 ਸਾਲ ਅਤੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕ਼ ਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਚਰਣ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302,449,309 ਅਧੀਨ ਹੈ - ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 449,309 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13,58-60]

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ-ਕਤਲ-ਮੁਆਫ਼ੀ-ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਆਮ ਬੈਂਚਮਾਰਕ) - ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣਾ- ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। - ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ, ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ - ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਿਸ ਤੱਕ ਮੁਆਫੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਸੀ

ਨਵਸ @ ਮੁਲਾਨਾਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

14 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਆਰ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਗਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ - ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਖ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੌਕਸੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ - ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 27 ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। – ਅਦਾਲਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੈਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਿੰਗ; ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਸਮੇਤ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਕ਼ਿਰਤੀ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ; ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕ਼ਿਰਤੀ; ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ; ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ; ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ, ਜੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ - ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਕ ਹਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਕ਼ਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਚਰਣ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ-ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 26,27,57]

ਸਬੂਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1872- ਧਾਰਾ.106 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 'ਐਲ' ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨੇੜ੍ਹਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਸੀ-ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੰਦਭਾਗੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੇਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕ਼ਿਰ ਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ' ਐਲ 'ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕੱਲਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਘਟਨਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕਲੌਤਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਕੇ. ਏ.', ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ - ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਹੋਇਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ' ਐਲ 'ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਧਾਰਾ .106 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ' ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਧਾਰਾ .106 ਇਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ' ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦੇ-ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੋਝ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਬੋਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਬਦਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। [ਪੈਰਾ 12 (xiv)]

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਧਾਰਾ.293-ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਧ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਨੇ ਪੀ-42 ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਧਾਰਾ.293 ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਿੱਚ ਉੱਡਦੀ ਹੈ-ਕ਼ ਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-42 ਰਿਪੋਰਟ ਡਾ ਕੇਪੀਜੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੋਜ) ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-42 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੋ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ.293 (4) (ਈ) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ, ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. ਡਾ. ਕੇਪੀਜੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਪੀ-42 ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 12 (vii)]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ-ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇਸ-ਸਜ਼ਾ-ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2008] 11 ਐਸਸੀਆਰ 93 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਨਵਸ @ ਮੁਲਾਨਾਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

ਸਬੂਤ-ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੇਸ-ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਉਰਫ ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ s[2015] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 613 : (2016) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 – ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ।

ਅੰਮਿਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ [1997] 5 ਪੁਰਕ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 181 : (1998) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 301; ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 88 : (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 116; ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 93 : (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 767 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
ਪਦਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 57 : (2020) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 35 ; ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 409 : (1988) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 513 ਰਾਜ ਦੇ ਐਚ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਰਾਮ [2004] ਪੁਰਕ. 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 269 : (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 660; ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਦਾ ਰਾਜ ਅਜਮੇਰ [1956] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 199; ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 684; ਮਾਛੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ [1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 413 : (1983) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 470; ਹਾਰੂ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾ ਰਾਜ । [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 847 : (2009) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 551; ਮੁੱਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.ਰਾਜ [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 633 : (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 508; ਰਾਮਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ [2009] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 367 : (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 573; ਰਾਮਨਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 630 : (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 257; ਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ [2012] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 5 696 : (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 766; ਸੰਦੀਪ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2012] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 952 : (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 107; ਸ਼ੰਕਰ ਕਿਸ਼ਨਰਾਓ ਖਾੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [2013] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 949 : (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 546; ਸਾਹਿਬ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [2013] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1019 : (2013) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 778; ਗੁਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2013] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 783 : (2013) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 713; ਅਲਬਰ ਓਰਾਓਂ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ [2014] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 330 : (2014) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 306; ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਰਾਜ ਕ਼ ਦੇਸ਼ [2014] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 212 : (2014) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 353 ਸੇਲਵਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2014) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 274; ਬਿਰਜੂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਰਾਜ ਕ਼ ਦੇਸ਼ [2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1047 : (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 421; ਤੱਤੂ ਲੋਧੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2016] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 561 : (2016) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 675; ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ (2019) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 791; ; ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ

ਮੱਧ ਕ਼ ਦੇਸ਼ (2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 382; ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2019] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 260 : (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 278; ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 579; ਰਾਜੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2019) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 380; X ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [2019] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 : (2019) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 ਇਰੱਪ ਸਿੱਦੱਪਾ ਮੁਰਗੰਨਾਵਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2021] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 51 : (2022) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 801; ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ [2023] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 669 : (2023) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 817; ; ਮਨੋਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2022] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 452 : (2023) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 353; ਮਦਨ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1473; ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ [2023] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1016 : 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 310; ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ [2023] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 480 : (2024) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 323 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਐਕਟ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ; ਸੋਧ; ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ; ਮੁਆਫ਼ੀ; ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ; ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ; ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ; ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੇੜ੍ਹਤਾ; ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ।

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਃ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1215
2007 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 1620 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.02.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ
ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਐੱਨ. ਕੈਮਲ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਪਾਵੋਥਿਲ, ਅਰੁਣ ਪੂਮੁਲਲੀ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪਜਾਂਗਨਤ, ਕੇਸ਼ਵਰਾਜ ਨਾਇਰ, ਦੇਵੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ੂ ਜੈਨ, ਜਲੀਨ ਜਾਨਸਨ, ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਿਆਮ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਜੈਅੰਤ ਮੁਥਰਾਜ, ਸੀਨੀਅਰ. ਐਡ., ਨਿਸ਼ੇ ਰਾਜਨ ਸ਼ੋਂਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੂ ਕੇ ਜੋਏ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਅਬਰਾਹਮ ਮੈਥਿਊ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਨਵਸ @ ਮੁਲਾਨਾਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਡੀ.ਐਸ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੰ. 2007 ਦਾ 4 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2007 ਦਾ 1620 ਮਿਤੀ 09.02.2010. ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਐਡਹਾਕ) ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ ਨੰ. 1, ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਰ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 2006 ਦਾ 491.

2. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਇਕਲੌਤਾ ਦੋਸ਼ੀ) ਨੂੰ ਲਤਾ (ਉਮਰ 39 ਸਾਲ), ਰਾਮਚੰਦਰਨ (ਉਮਰ 45 ਸਾਲ), ਚਿਤਰਾ (ਉਮਰ 11 ਸਾਲ) ਅਤੇ ਕਾਰਥਿਆਣੀ ਅੰਮਾ (ਉਮਰ 80 ਸਾਲ) ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 449 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 449 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਕੈਦ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ 500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਣ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

3. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ।ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 428 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਕੱਲੇ. ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।
ਸੰਖੇਪ ਤੱਥਃ

4. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਚਿਤਰਾ ਵੀ ਸਨ।

ਅਤੇ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਦੀ ਮਾਂ ਕਾਰਥੀਯਾਨੀ ਅੰਮਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਤਾ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨੇੜ੍ਹਤਾ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਲਤਾ ਗਰਭਵਤੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਲਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ 03.02.2005 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਤਾ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ Ext 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੀ-9 ਤੋਂ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-11 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ.

5. ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਘਟਨਾ 03.11.2005 ਅਤੇ 04.11.2005 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇਰ ਰਾਤ 03.11.2005 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੇਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ 2 (ਦੋ) ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ; ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਥਿਆਣੀ ਅੰਮਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ (ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ) ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਲਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

6. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਥੰਕਾਮਨੀ, ਘਰੇਲੂ ਸਹਾਇਕ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਾਮ ਯਾਨੀ ਕਿ 03.11.2005 ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ 04.11.2005 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 07:00 a.m 'ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਆਇਆ ਸੀ। ਵਿਹੜੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ, ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ। ਝਾੜੂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਛੇਕ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਪਾਈਪ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਟਪਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੁਆਂਢੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ।

7. ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਸ਼ਿਆਮਾ ਸੁੰਦਰਨ) ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੰਗਾਮਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-30 (ਕੇ. ਟੀ. ਕੁਮਾਰਨ) ਏਐਸਆਈ ਆਪਣੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 08:25 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੇਕ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੇਬਲ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 (ਬਾਲਨ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-23 (ਰਾਜਨ) ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-23 ਨੇ ਬਾਹਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਿਆ ਪਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਵੀ ਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। It

ਫਿਰ ਘਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 (ਸੰਦੀਪ) ਪੋਰਚ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਟਾਇਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਪੋਰਚ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਪਿਸਟਲ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋੜਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁਖਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। (ਵਰਾਂਡਾ). ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਜਾਲੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਾਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲਤਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲੀ। ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਘਰ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਪਾਸੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਰਤੀਆਨੀ ਅੰਮਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-23 ਕਾਰਤੀਆਨੀ ਅੰਮਾ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 (ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ) ਸਵੇਰੇ 09:15 ਵਜੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਲ' ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਵਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਪਿਆ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਖੱਬੇ ਗੁੱਟ' ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

8. ਪੀਡਬਲਯੂ-30, ਏਐਸਆਈ ਨੇ ਸੁਓ ਮੋਟੋ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 32 ਗਵਾਹਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 1-32) ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ 1 ਤੋਂ ਪੀ 45 ਸੀਰੀਜ਼. ਸਮੱਗਰੀ ਆਬਜੈਕਟ [ਐਮ.ਓ.ਐਸ.] ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 1-122 ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ; ਪਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡੀ 1-ਡੀ 5 ਕ਼ ਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਕ਼ ਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਸਕਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਲਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ; ਕਿ ਉਹ 03.11.2005 ਨੂੰ ਲਤਾ ਦੇ ਘਰ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨਗੇ; ਕਿ ਲਤਾ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕ਼ ਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ/ਜ਼ਖਮੀ ਪਏ ਸਨ; ਕਿ ਸੋਗ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਖੱਬੀ ਗੁੱਟ ਕੱਟ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕ਼ ਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

9. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕ਼ ਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕੋ-ਇਕ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦਾਂਃ

10. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ, ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੂਤਾਂ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਪਲੱਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੁੱਝ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਚਰਚਾਃ

12. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

(i) ਇਹ ਘਟਨਾ 03.02.2005 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ' ਤੇ ਤਲਵਾਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ 9-ਪੀ 11 ਸ਼ਿਕਾਇਤ 03.02.2005 ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ii) ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਰਮਨ, ਇੱਕ ਆਟੋ ਡਰਾਈਵਰ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 03.11.2005 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਓਰੁਮਾਨਯੂਰ ਜਾਣ ਲਈ ਲਗਾਇਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਥੇਨਮਾਵੂ (ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਘਰ ਸਥਿਤ ਸੀ) ਨਾਮਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 70/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਅਸਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 03.11.2005 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ 10.30 ਵਜੇ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਆਟੋ ਸਟੈਂਡ ਵਿਖੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਘਰ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਪੀਡਬਲਯੂ-6, ਪੀਡਬਲਯੂ-23, ਪੀਡਬਲਯੂ-30 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

iii) ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਥੰਕਮਣੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ, 03.11.2005 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਸਤ ਅਤੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਸਨ। 04.11.2005 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ, ਇਹ ਉਹ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਪਾਈਪ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਟਪਕਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ, ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਪਾਸੇ ਦੀ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

iv) ਪੀਡਬਲਯੂ-1,2,4,6,23,30 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 1,2,4,6,23 ਅਤੇ 30 ਵੀ ਉਸ ਮੋਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਘਰ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਐਮ.ਓ. ਦੀ ਜ਼ਬਤ. 29,30,31,32,33 ਅਤੇ 34 ਆਈਟਮਾਂ 2 (ਦੋ) ਚਾਕੂ, 2 (ਦੋ) ਚਾਕੂ ਦੇ ਸ਼ੀਥ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਅਤੇ ਬੈਗ ਵੀ ਚੇਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿੰਕ ਵਜੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

v) 4.11.2005, ਐਮ.ਓ. 29 ਅਤੇ 30 (ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਚਾਕੂ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੀ-12 (ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਹਾਜ਼ਰ). ਐਮ.ਓ. 33 (ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ) ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ-12.

vi) ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। (ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -22). ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ' ਤੇ ਮੌਕਾ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ (ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀ-9 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ) ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਮਾਹਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ (ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ "ਐਸ" ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ)। ਮਾਹਰ ਨੇ ਪੀ-22 ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਰਿਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਉਂਗਲ ਦੇ ਕ਼ ਭਾਵ " ਸੀ 9" ਅਤੇ " ਐੱਸ " ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕੋ ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਕ਼ ਭਾਵ ਹਨ। ਮਾਹਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੀ-9 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ 04.11.2005 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ.

vii) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਧ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਾਇਗੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਲਿਖਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ "ਇੱਥੇ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਵੋ"; "ਸ਼ਿਆਮਨ, ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਓ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪੈਸਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਓ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ"; ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਲਮ ਦੇ ਨਾਲ' ਲਤਾ, ਆਈ ਲਵ ਯੂ 'ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ' ਸਲੀਮ, ਆਈ ਲਵ ਯੂ 'ਅਤੇ' ਯਹੀਓ ਆਈ ਲੋ 'ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ' ਸ਼ਬਨਾ ਆਈ ਲੋ 'ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕੰਧ ਘੜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਸਮਾ ਕੁਆਰਟਜ਼' ਦਾ ਲੇਬਲ ਸੀ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਮਾਰਕ ਕਲਮ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ 'ਲਤਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ'; ਕੰਧ ਉੱਤੇ, ਘੜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ "ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਨਵਾਸ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਤੇ ਲਤਾ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਮਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ..... ਨਵਾਸ ਪੀ.ਐੱਮ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ"; "ਯਾਹਯਿਕਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ, ਯਾਹਯਿਕਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ";" ਸਲੀਮ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੋਗੇ। " ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ "ਰਾਤ = 12 ਵਜੇ, ਮੈਂ ਲਤਾ ਦੇ ਘਰ ਹਾਂ"। ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ "6 ਤੋਂ 7 = ਮੁਕੰਮਲ"; "6 ਲੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ "ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ" ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਇੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿੱਥੇ ਸੀ, ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ "।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਨੇ ਪੀ-42 ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ੀਸ਼ਾ, ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਕੁਆਰਟਜ਼ ਘੜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੈਂਕ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਨਵੰਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2005 ਦੇ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਸਨ। ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੀਆਂ ਵੀਹ ਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕ਼ ਸ਼ਨ' ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਕ਼ 1, ਕ਼ 2, ਕ਼ 3, ਕ਼ 4, ਕ਼ 5, ਕ਼ 5 ਏ, ਕ਼ 6, ਕ਼ 6 ਏ ਤੋਂ ਕ਼ 6P ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਹਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸ 1 ਤੋਂ ਐਸ 49 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ 'ਮਿਆਰੀ' ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿੱਚ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -42, ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ,' ਕ਼ ਸ਼ਨ 'ਅਤੇ' ਮਿਆਰੀ 'ਲਿਖਤਾਂ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਲਿਖਣ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਨਰ, ਗਤੀ, ਦੂਰੀ, ਅਨੁਸਾਰੀ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਪੈਲਿੰਗ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਮਾਹਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕ਼ ਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਅੰਤਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਕ਼ 6 (ਕ਼) ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਖਰ ਸਟੈਂਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਲੇਖਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਬੰਦ ਲਿਖਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਅਤੇ 'ਮਿਆਰੀ' ਲਿਖਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਬੰਦ 'ਕ਼ ਸ਼ਨ' ਲਿਖਤਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪਦਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਕ਼ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2020) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 35 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 293 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਡਦੀ ਹੈ। ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-42 ਰਿਪੋਰਟ. ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾ. ਕੇ.ਪੀ ਜੈਕੁਮਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੋਜ) ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਅਤੇ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-42 ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੋ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 293 (4) (ਈ). ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਮੀਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, (1998) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 301 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸੈਟਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ

"11. ..... ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ

ਐਮਓ 44 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 293 (4) ਦੇ ਸੱਚੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 293 (4) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 293 ਕੇਂਦਰੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗੈਰ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁਣ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ. ਪੀ-42 ਡਾ. ਕੇ. ਪੀ. ਜੈਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। (ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1988) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 513 ਅਤੇ ਐੱਚ.ਪੀ. ਮਸਤ ਰਾਮ, (2004) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 660)

viii) ਲਾਥਾ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-10 ਅਤੇ 19 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ 04.11.2005 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.25 ਵਜੇ ਤੋਂ 6-18 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਸ਼ਾਮ 6:25 ਵਜੇ ਤੋਂ 12-18 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ix) ਚਿਤਰਾ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ (ਬੀ) ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ) ਡਾ. ਆਰ. ਸ਼੍ਰੀਕੁਮਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟਮ 45 (ਚਿਤਰਾ ਦੇ ਢਿੱਡ ਤੋਂ ਵਾਲ) ਵਿੱਚ ਵਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਵਾਲ ਹਨ ਜੋ ਆਈਟਮ 58 (ਇੱਕ ਟੂਫਟ) ਵਿੱਚ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਵਾਲ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ।

ਕਾਲੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ) ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਬੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ਅਤੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-27 ਅੰਨਾਮਾ ਜੌਹਨ ਨੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ 161 ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-26 ਪੀਡਬਲਯੂ-27 ਦੁਆਰਾ 04.11.2005 ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਜ਼ਬਤ ਮਹਾਂਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਭਿਆਨਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-14 ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-27 ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਚਿਤਰਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਵਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

x) ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਵਾਲਾਂ ਦੇ 2 (ਦੋ) ਤਾਰ ਲਤਾ ਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪੀ. 41 (ਬੀ))

xi) ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ, 10,19,25 ਅਤੇ 26 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਐਮ.ਓ. ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 29, 30 ਅਤੇ 33. ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

xii) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ 41 (ਸੀ) ਜੋ ਕਿ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਅਸਿਸਟੈਂਟ (ਕੈਮਿਸਟਰੀ) ਐਫਐਸਐਲ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟਮ 66 ਵਿੱਚ ਕਾਲੀ ਰੰਗ ਦੀ ਸਿਆਹੀ (ਕਲਰ ਪਿਕ ਸਥਾਈ ਐਕਸਐਲ ਮਾਰਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੇਡ ਬ੍ਰਾਂਡ ਲੇਬਲ ਵਾਲਾ ਮਾਰਕਰ ਪੈਨ) ਅਤੇ 67 (1 ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੈਪ) ਆਈਟਮ 63 (ਲੱਕੜ ਦੇ ਫਰੇਮ) ਆਈਟਮ 64 (ਵਾਲ ਘੜੀ) ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੇਡ ਲੇਬਲ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਆਈਟਮ 65 (ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੈਲੰਡਰ) ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਰਕਰ ਪੈਨ (ਐਮ.ਓ. ਦਾ ਹਿੱਸਾ) 95) ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਓ. 43 (ਦੀਵਾਰ ਘੜੀ) ਐਮ.ਓ. 90 (ਮਿਰਰ) ਅਤੇ ਐਮ.ਓ. 94 (2005 ਕੈਲੰਡਰ) ਐਮ.ਓ 95 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਹਨ। (ਮਾਰਕਰ ਪੈੱਨ)

xiii) ਉਸ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਜਿੱਥੇ ਟੋਏ ਨੂੰ ਡ੍ਰਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਇਹ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਓ ਤੇ ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ. 34 ਬੈਗ (ਜਿਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -12 ਸੀਨ ਮਜ਼ਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਰੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਮ.ਓ. ਵਿੱਚ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ 71 ਕਮੀਜ਼, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਐਫ. ਐਸ. ਐਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ. 41 (ਏ)) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 14.11.2005 ਨੂੰ ਲਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਹੁੰ ਕਲਿੱਪਿੰਗ ਨੇ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਐਚ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟੋਏ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮਿੱਟੀ/ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। 41 (ਏ)) ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਟੋਏ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 14.11.2005 ਨੂੰ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਲਿੱਪਿੰਗ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 313 ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-41 (ਏ) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਧ ਉੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮੂਲ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਲਿਆਲਮ ਸੰਸਕਰਣ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 313 ਦਾ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-41 (ਏ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 52 ਪਰ ਇਹ ਆਈਟਮ 68 ਕੇਬਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਆਈਟਮ 22 ਅਤੇ 23). ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਬਲ ਅਤੇ ਚਾਕੂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ, ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਲਿੱਪਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਮੋ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਡਾ. ਹਿਤੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਹੁੰ ਦੀਆਂ ਕਲਿੱਪਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਖੂਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ-4628 ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-45 (ਆਈ), ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਨਹੁੰ ਦੀਆਂ ਕਲਿੱਪਿੰਗਾਂ, ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਸੋਡੀਅਮ ਫਲੋਰਾਈਡ ਟਿਊਬ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਲੜੀ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-31 ਡਾ. ਹਿਤੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

xiv) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਘਟਨਾ. ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਫਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਰਾਤ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿਸ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਾਂ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਪੀਡਬਲਯੂ-6, ਪੀਡਬਲਯੂ-23, ਪੀਡਬਲਯੂ-30 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-32 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

xv) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕਲੌਤਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਥਿਆਇਣੀ ਅੰਮਾ, ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 03.11.2005 ਅਤੇ 04.11.2005 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਸਟਿਸ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਮਹਿਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੇਤਾਵਨੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। ਅਜਮੇਰ ਰਾਜ, 1956 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 199 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 106 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਮਹਿਰਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਖੁਦ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ' ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੋਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਪੈ ਗਿਆ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚੇਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲਿੰਕ ਦਾ ਗਠਨ

13. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਲਤ ਸਨ।

14. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜਾਣੂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਪਰੇਡ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਦ ਬਰਡੀਚੰਦ ਸਾਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1984) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 116, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇਃ

"153. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨਃ

(1) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ" ਅਤੇ "ਨਹੀਂ" ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਅਤੇ "ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਕਰਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੰਤਰ ਵੀ ਹੈ।ਸਹਬਰਾਓ ਬੋਬੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [(1973) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 793:1973 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1033:1973 ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. ਜੇ. 1783] ਜਿੱਥੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨਃ [ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੈਰਾ 19, ਪੰਨਾ 807: ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) ਪੰਨਾ 1047]

"ਯਕੀਨਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਦੂਰੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ,

(3) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

.

(4) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(5) ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

154. ਇਹ ਪੰਜ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੰਚ ਸ਼ੀਲ ਬਣਦੇ ਹਨ।

15. ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਉਹਨਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 302 (ਕਤਲ) 449 (ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ) ਅਤੇ 309 (ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼) ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਸਮਵਰਤੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾਃ

16. ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰੰਜੀਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦਲੀਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2008) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 767 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਸੀ?

18. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੂਨ ਦਾ ਪਿਆਸਾ ਸੀ; ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸੀ;

32 [2024] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਰਭਵਤੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ 03.02.2005 ਨੂੰ ਕੋਡੁਵਲ (ਕਰਵ ਵਾਲੀ ਤਲਵਾਰ) ਸੁੱਟ ਕੇ ਲਥਾ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਕਤਲ ਸਨ; ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਬੱਚਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਸਹਾਰਾ 80 ਸਾਲ ਦੀ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਮੀਰ ਹੈਰਾਨ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਦੀ ਨਾੜੀ ਕੱਟ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 449 ਅਤੇ 309 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਲਨ ਸ਼ੀਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਚਾਰ ਜਾਨਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆਹੀਣ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਧ 'ਤੇ ਇੱਕ ਛੇਕ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਦਲੇਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ; ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਰਥਾਤ, ਚਾਕੂ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 43 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ) ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਲਤਾ' ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਨ।

20. ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਲਾਭ, ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਉਤੇਜਿਤ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ; ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸੰਕੇਤ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਲਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਚਿਤਰਾ ਅਤੇ ਕਾਰਥਿਆਨੀ ਅੰਮਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀਃ

ਚਿੱਤਰਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਦਾ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ; ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਰਥਿਆਣੀ ਅੰਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ; ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ; ਕਿ ਉਹ ਅਠਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ; ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਵਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੋਂ ਗੁੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅੰਤਮ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

21. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 684, ਮਾਛੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1983) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 470 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਲਿਟਮਸ ਟੈਸਟ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

22. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ
"54. ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਇਨਪੁਟਸ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ।

59. ਇਹ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਕਾਇਰਤਾਪੂਰਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ। ਸਾਨੂੰ, ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਸਮਾਜਿਕ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 432 ਅਤੇ 433 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ। ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਲਈ (ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨੁਸਖ਼ੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ) ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 428 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈੱਟ ਆਫ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ.

23. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

24. ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਉਰਫ ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2016) 7 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ। ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜੋ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ (ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਆਮ ਮਾਪਦੰਡ) ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਜਸਟਿਸ ਆਫਤਾਬ ਆਲਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"92. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਣ. ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੱਭ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਝਿਜਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਾਲਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਇਜ਼, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੋਰਸ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਤਰਾਲ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਕਲਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, 14 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

25. ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। (ਉਪਰੋਕਤ). ਇਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬਾਕੀ ਦੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕੈਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਭ

ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹਿਮ ਕਲੀਫੁੱਲਾ, ਜ., ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰਃ

98. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਕਬੂਤਰ ਦੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਨੁਭਵ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਸ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ' ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।
[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਛੱਡਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤਜ਼ਰਬੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨਦਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਣ; ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਤੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

26. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਘੱਟ ਹੈ? ਇਹ ਉਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜਿਸ ਤੱਕ ਮੁਆਫੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 14 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਗਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਖ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਣਉਚਿਤ ਨਰਮੀ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ, ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਕੈਦ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ), ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਵੀ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਿਤ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ "ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮਿਠਆਈ" ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਚੰਗੇ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਉਪਰੋਕਤ). ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ

ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

28. ਖੁਦ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਲਾਭ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਤਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

29. ਹਾਰੂ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ, (2009) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 551, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਤੀਜੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 35 (ਪੈਂਤੀ) ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

30. ਮੁੱਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਯੂ.ਪੀ., (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 508 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਕ ਵੀ ਇੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ।

31. ਰਾਮਰਾਜ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ, (2010) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 573 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ 20 (ਵੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

32. ਰਾਮਨਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ (2012) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 257 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸਜ਼ਾ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 21 (ਵੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

33. ਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2012) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 766 ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਉਮਰ, ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

34. ਸੰਦੀਪ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2012) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 107, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਅਣਜੰਮੇ ਬੱਚੇ (ਭਰੂਣ) ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

35. ਸ਼ੰਕਰ ਕਿਸਾਨਰਾਓ ਖਾੜੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2013) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 546 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302, ਧਾਰਾ 376 ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਧਾਰਾ 366-ਏ ਅਧੀਨ ਸੱਤ ਸਾਲ ਆਰ. ਆਈ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 363 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਐਸ. 34 ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਆਰ. ਆਈ. ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ।

36. ਸਾਹਿਬ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 778, ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 20 (ਵੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

37. ਗੁਰਵੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਰ. ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2013) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 713 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ., ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਕ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੈਦ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

38. ਅਲਬਰ ਓਰਾਓਂ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ, (2014) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 306 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਲਿਵ-ਇਨ ਪਾਰਟਨਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟਨਰ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ

ਕਤਲ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ, ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ, ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

39. ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਵੱਸ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 35 (ਪੈਂਤੀ) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

40. ਸੇਲਵਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2014) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 274 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

41. ਬਿਰਜੂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 421 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 (ਵੀਹ) ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਰਮ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

42. ਤੱਤੂ ਲੋਧੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2016) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 675 ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 (25) ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

43. ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ, (2019) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 791 ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਈ ਪਿਛਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

44. ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2019) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 382 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 22 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਤੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

45. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2019) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 278 ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ., ਐਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ [50 ਸਾਲ] ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 25 (ਪੱਚੀ) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ.

46. ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2019) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 579 ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ, ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਜ਼ਨ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਤੱਥ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ 25 (25) ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

47. ਰਾਜੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2019) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 380 ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਟੀਗੇਟਿੰਗ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਤਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਕ

ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 (ਤੀਹ ਸਾਲ) ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

48. ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2019) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਇੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

49. ਇਰੱਪਾ ਸਿੱਦੱਪਾ ਮੁਰਗਨਵਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2022) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 801 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 376 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 30 ਲਈ ਸੋਧਿਆ। (ਤੀਹ ਸਾਲ). ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ, ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਐਕਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼' ਸੀ, ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

50. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2023) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 817 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਠਾਈ ਸਾਲਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ 'ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ 30 (ਤੀਹ ਸਾਲ) ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

51. ਮਨੋਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2023) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 353 ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 25 (25) ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ।

ਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ।

52. ਮਦਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਯੂ.ਪੀ., 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1473, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਆਚਰਣ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਜੋ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ (18 ਸਾਲ) ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 (ਵੀਹ ਸਾਲ) ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

53. ਸੁੰਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ-2023 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ. ਸੀ. 310 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। (ਵੀਹ ਸਾਲ). ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 7 ਸਾਲਾ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਇਹ ਤੱਥ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਆਚਰਣ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੂਡ ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

54. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ-(2024) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 323 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ 9 ਸਾਲਾ ਧੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376,377 ਅਤੇ 506 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜੇ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਧੀ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20 (ਵੀਹ ਸਾਲ) ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

55. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ 27 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਕੈਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਨੌਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ 30 ਸਾਲ ਸੀ; ਛੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਦ 20 ਸਾਲ ਸੀ (ਰਾਮਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਸਮੇਤ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ), ਇਹ 25 ਸਾਲ ਸੀ; ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਇਹ 35 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ 21 ਸਾਲ ਸੀ।

56. ਜੋ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਲੜੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ 35 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ. ਆਓ ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

57. ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੈਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਮਿਆਦ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਸੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮਨ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਣ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਉਪਰੋਕਤ). ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨਃ-(ਏ) ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਲਿੰਗ; (ਬੀ) ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਸਮੇਤ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ; (ਸੀ) ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; (ਡੀ) ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ; (ਹ) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ; (ਐੱਫ) ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ; (ਐੱਚ) ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ; (ਐੱਚ) ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ; ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ, ਜੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਕ ਹਨ, (1) ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ; (2) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; (3) ਦੋਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; (4) ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ; (5) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ (6) ਪਛਤਾਵਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਚਰਣ। ਇਹ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕ ਸਨ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਤੋਲਦੇ ਹੋਏ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

58. ਇਹ ਕਾਰਕ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ/ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸੀ; ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ 4 (ਚਾਰ) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ, ਇਕੱਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ; ਲਤਾ, ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

59. ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਕੀਤਾ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਿਆਨਕ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੋਸ਼ੀ 18 ਸਾਲ ਅਤੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਚਰਣ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਘਰ, ਵਿਯੂਰ, ਤ੍ਰਿਸ਼ੂਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 05.03.2024 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਈ, ਦਿਨ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ,

ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ:

60. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302,449 ਅਤੇ 309 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 449 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਦਦਾਨੰਦ (ਉਪਰੋਕਤ) ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler